A°. 1838. N°. 31.

DONDERDAG DEN 19den APRIL.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, den 18 April 1838.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, dd. 14 dezer maand, No. 404 | [illegible], is bepaald, dat het thans nog bestaand *Collegium Medicum*, op den 19den der loopende maand zal ontbonden en vervangen worden door de bij de Wet van 24 Januarij | 19 Maart dezes jaars, (Gouvernements - blad No. 2) ingestelde *Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt*, tot Leden van dewelke zijn benoemd:

De Heer L. ZAAL, Lid van den Kolonialen Raad, als *Voorzitter*.

En, als [illegible], de Heeren

J. [illegible], in hoedanigheid van Stads Geneesheer,

G. H. HOONING, in hoedanigheid van Stads Heel- en Vroedmeester.

F. W. [illegible], Med. Doctor, — en

[illegible] BETTING, Apothekar.

En als plaatsvervangers geassumeerd de Heeren:

C. F. BERCK GRAVENHORST, [illegible] Doctor, — en

J. F. DE ROOIJ, [illegible]

Terwijl tot [illegible] Commissie [illegible] ABRAHAMS [illegible], Apothekar, — en tot *Deurwaarder* de Heer W. J. VANIER, met bepaling echter dat de functien van dezen laatsten, *provisioneel* zullen worden waargenomen door den Heer P. C. VAN DER VREUGD.

De Gouvernements Secretaris,

G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, den 18 April 1838.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal van den [illegible], No. 466 | 423, is de Directeur van 's Lands Grond *Bonifacius*, M. J. GELDERLEN, als Adjunct toegevoegd aan den Assistent ten burele van den Procureur Generaal meer bijzonder voor de Administrative Policie, in welke hoedanigheid hij alzoo tot het [illegible] van schouwingen en opnamen bevoegd is.

De Gouvernements Secretaris,

[illegible] VEER.

Administrative Policie.

Aan de daarbij belanghebbende eigenaren en bewoners van Huizen en Gebouwen ter dezer Stede, wordt kennis gegeven, dat, op den 25sten April e. k. en volgende dagen, door den Directeur op 's Lands Grond *Boniface*, M. J. GELDERLEN, als *Adjunct* van den Adsistent ten burele van den Procureur Generaal [illegible] *de Administrative Policie*, EENE ALGEMEENE *SCHOUWING* over de *Keukens*, *Stookplaatsen*, *Schaeijingen*, enz., zal worden gehouden.

Paramaribo den 18 April 1838.

De Procureur Generaal,

PH. DE KANTER.

Militair Bureau.

Den 17 April 1838.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, is, bij Gouvernements-order van heden, No. [illegible], aan den Heer Kapitein Kommandant van de Koloniale Guides JOSEPH SCHERK, de titulaire rang van *Majoor* verleend, en zijn bij voornoemde order aan denzelven opgedragen de functien van Officier belast met het Genie - departement.

De Kapitein Adjudant,

H. H. ESSER.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 17den dezer, de Nd. Am. Brik *Sarah Ann*, Kapt. Wm. E. Herrick, van Gloucester, hebbende 23 dagen reis. Passagier: Carl Crarle.

Den 18den, de Nd. Am. Brik *Adriatic*, Kapt. T. Curtis, van Wilmington, hebbende 22 dagen reis.

UITGEKLAARD.

Den 14den, het Schip *Catharina*, Kapt. H. H. Bakker, naar Amsterdam, lading: 279 vaten Suiker, 15 balen schoone- en 1 baal vuile Katoen en 21 balen Cacao.

ADVERTISSEMENTEN.

[illegible] *Israëlitische Gemeente*, verwittigt [illegible] Ledematen, dat het door het [illegible] opgemaakte cohier van [illegible], voor het loopend jaar, van heden [illegible] tot en met den 2den Mei e. k., ten huize van den ondergeteekenden, als Ontvanger, der voorschrevene Gemeente, ter inzage is liggende, van 1 tot 4 uren des namiddags, met uitnoodiging aan die zich over het op hetzelve cohier aangeslagene mogten bezwaard achten, daarvan binnen voormelden tijd, aan Parnassims voormeld, schriftelijke opgaaf te doen.

Paramaribo den 19 April 1838.

De fungerende Secretaris derzelver Gemeente,

M. J. POLAK.

(17585) In den avond van den 14den dezer, overleed op het FORTRES *NIEUW AMSTERDAM*, de WelEdel Gestrenge Heer GUALTHERUS HABE, Kapitein - Kommandant der Artillerie en van 't bovengemeld Fort en onderhorige Posten, tevens belast met het Genie - Departement der Kolonie *Suriname*, in den ouderdom van ruim 44 jaren.

De Koning, het Vaderland en de Kolonie *Suriname* in 't bijzonder, verliezen in hem een, bekwaam, en getrouw Officier, die zijne dienstpligten met de meeste naauwgezetheid vervulde, terwijl zijne hoogbejaarde Moeder en verdere [illegible] betrekkingen, te gelijk met zijne vrienden, dit even smartelijk als onverwacht verlies, immer zullen blijven betreuren.

Paramaribo den 17 April 1838.

H. SPALINGER,
Executeur.

(16566) De ondergeteekende heeft tot hare *Gemagtigde* aangesteld, den Heer F. C. COBLIJN.

W. J. NAHAR.

KOLLEGIE de Vereeniging.

(16565) * * ALGEMEENE VERGADERING op Zaturdag den 21sten dezer, des avonds te *acht* uren.

Paramaribo den 18 April 1838.

C O B L IJ N,
Secretaris.

(17581) De ondergeteekende verzoekt vriendelijk aan Heeren Kooplieden, om *niets* op zijnen naam te leveren, zonder behoorlijk requisit door hem of zijne Vrouw onderteekend.

Paramaribo den 18 April 1838.

M. BARENDS, Jr.

(17584) T. GREEN vertrekt [illegible]

Mengelwerk.

IETS OVER DEN MAHOMEDAANSCHEN GODSDIENST.

(*Vervolg en slot van ons vorig No.*)

III. Onder de natuurlijke oorzaken van den opgang, dien de *Mahomedaansche* leere gemaakt heeft [illegible] der toenmalige wereld.

1. MAHOMED zelf was een man van onbetwistbaar groote talenten. Bij eene natuurlijke schranderheid paarde hij vele menschenkennis en ondervinding. Zeer schrander wist hij zijne stelling zoo in te rigten, dat hij dezelve voor het verstand smakelijk maakte, door dezelve aan de denkbeelden der menschen, met welke hij te doen had, vast te knoopen. Voor het hart en de begeerten der menschen was dezelve vleijend en streelend; eene vrije vergunning van veelwijverij, en van echtscheiding, [illegible] reden ook, hoe zeer moest deze [illegible] onder zulk een' hemel, den *Arabier* [illegible]. Vooral, [illegible] wasschingen, [illegible] ligchamelijke oefeningen ligter [illegible] waren te nemen, dan het beteugelen van ongeordende begeerten, en het zuiveren der inwendige zielsneigingen. Daarenboven, MAHOMEDS hooge afkomst, groote middelen, hoog aanzien onder zijne landgenooten, de *Arabische* vrijheid en onafhankelijkheid der verscheidene Stammen, zijne vermaagschapping met de meeste derzelven, en wat niet al? verschaften hem spoedig veel aanhang en afhangelingen. En, voegen wij er bij, dat hij, beter Generaal dan Profeet, [illegible] van vrije, door jacht en oorlog [illegible] *Arabische* benden, [illegible] met eene heerschappij, [illegible] redenen dan door geweld van wapenen [illegible], en zelfs tot eene grondwet maakte, de ongeloovigen onophoudelijk te bestrijden, en te dwingen om *Mahomedanen* te worden: — is het dan wel te bevreemden, dat de denkbeelden van zulk eenen slimmen, stouten, loozen, vermogenden voorganger, en in vele opzigten schrikverwekkenden man, spoedig door velen, bij eenigen, in ernst, bij anderen, uit vrees, zijn aangenomen?

2. Doch, bezien wij den staat der Gods-

dienstige denkbeelden van zijnen tijd hierbij nog wat nader, zoo wordt de opgang zijner leere nog veel verklaarbaarder. — *Arabië*, het vrije, onafhankelijke *Arabië*, kweekte destijds vierderlei Godsdiensten. De heerschende Godsdienst was die tak der Afgoderij, welke *Tzabœismus* genoemd werd, en in de vereering bestond der hemelsche lichten, welke stand en loop de *Arabiers*, als omreizende herders, niet konden nalaten, gedurig waartenemen, en welker weldadigen invloed zij dankbaar bespeurden. Een andere tak der Afgoderij, [illegible] in zwang, was de *Magische* Afgoderij, bestaande in eene aanbidding van het vuur, zoowel als in eene vereering van een opperst goed en van een opperst kwaad beginsel. Voorts waren er vele *Joden* en *Jodengenooten*. En eindelijk bevonden er zich zeer vele *Christenen*, die zelfs den Afgodendienaren eenige hunner gevoelens hadden weten aangenaam te maken, doch met niet weinige dwalingen besmet waren; terwijl de *Nestorianen*, *Monophysiten*, *Arrianen*, *Doceten*, en anderen, door het westelijk opperhoofd der Kerke verdreven en in den ban gedaan, herwaarts de wijk kwamen nemen, en geheele stammen deze denkbeelden toegedaan waren. — Onder deze *Christenen* bevonden zich mannen, ondanks hunne dwalingen, van een verlicht verstand en grooten invloed, van welke MAHOMED veel leerde. Hetgeen hem nu in hunne leer aanstond, nam hij over; doch zonder beschaving, en wellustig van aard zijnde, schepte hij in de ruwe en kinderachtige fabelen der *Joodsche* Rabbijnen, welke voor de zinnelijke genietingen niet ongunstig waren, groot behagen. En voorts den *Heidenen* van zijnen tijd in hunne bijgeloovigheden veelzins toegevende, ontstond er een *Mengelmoes* van allerlei — wanstaltig uit den *Israëlitischen* en *Christelijken* Godsdienst, wier stichters hij vereerde, en jegens wier aanklevers hij veel verdraagzaamheid in acht nam; dwalingen, bij de *Ketters* der *Christenen*, bij de *Joden* *Tzabœers* heerschende; *Rabbijnsche* en *Zendicisti*[illegible] van MAHOMED! Was het wonder, zoo deze leer zeer velen in onderscheidene opzigten wel beviel? — Was het wonder, dat zij al ras den starren- en vuurdienst verdrong, — den *Joodschen* eerdienst, bij zoo vele teleurgestelde verwachtingen, wegspoelde? — de verdeelde [illegible] Mots[illegible] kort te voren, de gemeenschap van goederen en vrouwen, daar hij zich voor een Profeet uitgaf, had ingevoerd? — Moet men niet erkennen, dat het, bij zulk eenen toestand van zaken, te verwonderen zou geweest zijn, zoo zijne leere geen opgang gemaakt had? Of is 't geene eeuwige waarheid: in troebel water is 't goed visschen? Gaat de spreuk niet door: verdeel en regeer! En behelsde MAHOMEDS leere niet waarlijk nog eenig schemerlicht in deze *Cymmerische* duisternis?

3. Doch dit alles zou nog veel niet gebaat hebben, had niet de [illegible] gesteltenis der wereld de voortplanting dezer leere bevorderd. MAHOMED was Soldaat, zoo wel als Leeraar; en zijne opvolgeren, Abubekr en Omar, [illegible] Voor het maken van [illegible] tijd. Het [illegible] Keizerrijk, welks [illegible] *Constantinopel* was, [illegible] van HERACLIUS, [illegible] *Perzen* [illegible] HERACLIUS [illegible] *Oosterlingen* [illegible]

om *Syrië* en *Egypte*, eenige wezenlijk hulp toetebrengen. En — zoo stond dan voor MAHOMED de baan schoon, om, met zijne heldhaftige, matige, tegen arbeid en moeielijkheden geharde *Arabieren*, wijd en zijd doortedringen, en zich, van [illegible], van *Syrië* en *Palestina*, van *Egypte*, en *Persië*, van *Natolie* enz. meester te maken, en — van daar, onder domme *Barbaryers*, en onbeschaafde *Indianen*, zijne heerschappij, en, met dezelve, de daarmede verknochte leerstellingen uitteverbreiden, en door hoop en vrees, te doen omhelzen.

Weinig bevreemden kan ons dan, na deze aanmerkingen, de uitbreiding van het *Mahomedaansch* geloof voorkomen. Alles liep daartoe te zamen; en de Voorzienigheid, die met der menschen vrije daden uitgemerkt hare hooge bedoelingen bereikt, deed, langs dezen weg, der Afgoderij de gevoeligste afbreuk. De *Mahomedaansche* Godsdienst is die van den eenen God. En deze grondleer van allen waren, tot het regte voorwerp gewenden, Godsdienst; werd dus doende tot millioenen, die hout en steen, dier en plant, mensch en beeld vereerden, overgebragt. — Geenzins kan derhalve deze voortplanting van MAHOMEDS leere het achtbare van den *Christen* Godsdienst benadeelen, ofschoon deze driemaal minder belijderen telt. Immers, de omstandigheden stonden geenszins gelijk. Waar was er van twaalf of dertien ongeleerde, ongewapende, *Joodsche*, bij de beschaafde wereld verachte, bij hunne eigene landslieden gehate, ambagts- en visscherlieden, te wachten? Wat, van eene prediking, tegen aller smaak, tegen de zinnelijke lusten der menschen inloopende, versmaad door de wijsgeeren, tegengewerkt door overheden, landvoogden en keizers? Wat, van de oprigting eener nieuwe secte, in een land waar de ware Godheid aangebeden werd: eene openbare door God verordende, eerdienst stand greep, en elk, waar hij zich ook bevond, op iederen voetstap, nieuwe bewijzen kon aantreffen van de waarheid van 's volks [illegible], met den Godsdienst [illegible] zamenhangende, buitengemeen door hooger magt geleide geschiedenis? Eindelijk, wat kon er uitgevoerd worden, zonder wapenen? En hoe konden wapenen gevoerd worden, toen de *Romeinsche* heerschappij de geheele bekende wereld omvattende, en op het hoogste toppunt van glorie en vermogen [illegible] wapenen [illegible] worden, [illegible] dwang verbied[illegible] de Kardinaal Kajetanus [illegible] onderhand openlijk verklaarde, alleen door overtuigende redenen heerschen wil? — En evenwel 12 of 13 zulke mannen hebben, onder zulke omstandigheden, in eenen ongeloofelijk korten tijd, zonder eenig wapentuig, de wereld bekeerd, de wijzen verstomd, de magtigen tot hunne onderdanen gemaakt, en hunne leer alomme op de wereld doen aannemen! — Wie kan nu daarbij MAHOMEDS bedrijf vergelijken? Ja, — de voortplanting zijner leere stelt de verhevenheid van het *Christendom* in vollen dag. Van waar toch in dezelve de waarheid van Gods eenheid en andere volzekere stellingen, aan welke de schranderste koppen onder de oude Wijsgeeren, ondanks hunne navorschingen, getwijfeld hadden? MAHOMED had die van de *Christenen* [illegible] zeshonderd jaren voor hem waren zij reeds alomme, en, door Paulus ook in zijn vaderland, *Arabië*, verkondigd. Zijn er dan zeshonderd millioenen menschen, door hem, tot kennis en vereering van den waren God gekomen? — hij is slechts als een middel en werktuig van het *Christendom* aantemerken, en wij, die den Heer Jesus Christus aanhangen, beroemen ons ook *daarin!* Wij beroemen ons, dat van de elfhonderd millioenen tweehonderd, onmiddelijk, zeshonderd middelijk, door hem gebragt zijn tot de kennis en aanbidding van den eenen Vader van alle menschen, dien ook eenmaal de overige driehonderd millioenen, met ons, door denzelfden Jezus, [illegible] Heiland en Onzen Vader.

VOORZIGTIG TE ZIJN IN HET LAAKEN VAN ONBEKENDEN.

Te Utrecht had op eenen Zondag, — het moet in het jaar 1716 geweest zijn, — een Proponent, in eene der voorname Kerken gepredikt, en voer den volgenden dag met de gewone schuit naar Leiden. Een paar bejaarde heeren, die mede reisden, die elkander kenden, en op hem geen acht gaven, *discoureerden* samen, en onder anderen vroeg de een aan den ander, (die wij D. zullen noemen) »of »hij dien Proponent ook gehoord had, die gisteren in de . . . Kerk gepredikt had, en hoe »die hem bevallen was? — D. »Bevallen? »Wel, zeer slecht; het is een nare preker. »Zulke jonge lieden moesten zich schamen, »van op zulke predikstoelen te komen," enz. Het Proponentje, (dat D. wel kende, maar D. hem niet) hield zich stil en verbeet zich. — Te Alphen komt er weder een bedaagd Heer in de schuit, die den eenen der twee anderen kent, maar D. niet. Hij raakt met zijn bekenden aan het praten over het [illegible] Utrechtsch Akademie[illegible], de aanstelling van den Heer Drakenborgh tot Professor in de [illegible] Letterkunde, [illegible] naar Leiden vertrokken, beroemden P. Burman, en hij laat zich hierover [illegible] uit. »Wat zal dat geven? [illegible] een jong, geheel »niet buitengewoon mensch, in de plaats ver»vullen van een man, als P. Burman! Hij »had zich wel eens mogen bedenken, eer hij »zich dat aanmatigde; en de Heren wagen ook »vrij [illegible] hem daartoe beroepen" enz.— Te *Leyden* gekomen, nemen de Heeren afscheid, en de Proponent gaat bij den laatst ingekomen, en bedankt hem, ondanks zijne tegenbetuiging, ten hoogste voor den dienst dien hij hem bewezen, de verlegenheid waaruit hij hem gered, de *Satisfactie*, die hij hem bezorgd had, en geeft eindelijk deze opheldering: »Die Heer (D.), dien gij niet »kende, was de Heer van den jongen *Profr*. »Drakenborgh; [illegible] zoo vrijmoe»dig uw gevoelen uitte; maar die Heer had te »voren niet minder hard in mijn bijzijn op mij »afgegeven, over mijne preek, gisteren te »*Utrecht* gedaan, terwijl hij onder mijn gehoor »geweest was."

DE DOOR EIGEN TOEDOEN VERNEDERDE [illegible]

[illegible] het garnizoen een Bal, waarop ook de lagere staf des regiments, en gevolgelijk ook de Veldprediker, toegelaten werd.

Deze was een jong, zeer levendig man, welke, onaangezien zijn ambt, den inval had, om aan den dans der Officieren en der overige toegelatene gasten mede deel te nemen.

Hij leerde niet alleen deze jonge, aardige [illegible] af, maar gaf ook aan de muziekanten te kennen, dat hij voor de volgende keer een *Engelschen* dans (*Anglaise*) begeerde. Men plaatste zich in den rey en de Veldprediker leidde zijne dame op haar de hoogste plaats, om dan dans te beginnen.

De Kommandant intusschen van het regiment, wien dit gedrag zeer tegenstond, ging spoedig naar de Muzikanten, en fluisterde hun eenige woorden in. Toen nu de Veldprediker in de handen klapte, ten teeken, dat de muziekanten een *Engelschen* dans aanheffen zouden, begonnen zij op eens een *Geestelijk Lied* te spelen.

Er ontstond een luid gelach, al de dansers en danseressen liepen uit elkander, en lieten den voordanser beschaamd alleen staan.

STERK GEHEUGEN VAN PLOTINUS.

Plotinus, die geleerde voorstander van Plato, welke in de derde Eeuw leefde, had zich in [illegible] navorschingen der wijze, verdiept, en bezat een zoo getrouw geheugen, dat hij een geheel werk, van de diepzinnigste bespiegelingen, volkomen in zijn hoofd zamenstelde, eer hij eene letter daarvan te neder schreef, waarin hij zich dan ook door niemand liet storen.

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.